

POMAGAJMO ODKRIVATI TALENTE – POT

Franci Bratkovič¹¹

Povzetek

Kot je znano, tehničnih in naravoslovnih strokovnjakov kronično primanjkuje, v prihodnje pa bo pomanjkanje tega kadra še večje. Namen projekta POT – Pomagajmo odkrivati talente je v osnovi zelo enostaven: z različnimi dejavnostmi spodbujati mlade, da se izobražujejo za tehnične in naravoslovne poklice. Osnovno idejo smo z leti nadgradili in danes želimo s projektom, poleg tehnike in naravoslovja, spodbujati tudi tiste vrste znanj in izobraževanj, ki imajo velik potencial za prihodnost. Sem sodi tudi podjetniški način razmišljanja, ki ga razumemo zelo široko in bi bilo zelo dobro, če bi ga uporabljali v vseh okoljih, tudi v šolstvu, javni upravi, ne le v podjetjih. S pridobljenimi izkušnjami pri projektu smo prišli do spoznanja, da je nujna prilagoditev na daljše časovno obdobje in da je ključno, da namen projekta določimo enostavno in jasno ter da tudi s pomočjo mentorjev širimo idejo. Pri tem verjamemo, da nam bodo v veliko pomoč tudi mentorji, člani Sekcije seniorjev pri Gospodarski zbornici Dolenjske in Bele krajine, ki imajo obilo znanja in izkušenj, predvsem pa veliko volje, da so pripravljene pri promociji projekta sodelovati.

1. Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine

Za lažje razumevanje projekta POT – Pomagajmo odkrivati talente je primerno spregovoriti nekaj besed o Gospodarski zbornici Dolenjske in Bele krajine. Ob

¹¹ Franci Bratkovič, direktor Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine

ustanovitvi zbornice pred štirimi leti so bili podani njeni osnovni cilji. Poudarek je bil na drugačnosti delovanja nove zbornice in vsebinah, bolj prilagojenih regijskim potrebam. Pri oblikovanju podrobnejših izhodišč za program dela smo se o njih veliko pogovarjali s člani in spoznavali njihove želje ter pričakovanja. Naslednji korak je bil, da za vse izražene želje in pričakovanja poiščemo skupni imenovalac.

Omenjen pristop se je izkazal kot zelo primeren za opredelitev poslanstva – USTVARJANJE POSLOVNIH PRILOŽNOSTI ZA JUTRI, vizije – POSTATI NAJUSPEŠNEJŠA REGIJA in vrednot – ZNANJE, INOVATIVNOST, POVEZOVANJE, SOLIDARNOST. Vse to smo uporabili kot okvir pri oblikovanju izhodišč za program dela za prihodnja leta. Današnja dejavnost zbornice je v osnovi razdeljena na štiri sklope.

1. IZOBRAŽEVANJA – organizacija izobraževanj je naša osnovna dejavnost in je namenjena seznanitvi članov z novostmi, novimi gibanji ipd. Prizadevamo si, da je večji del izobraževanj brezplačen za člane in na tak način dostopen vsem podjetjem.
2. SEKCIJE so bile v osnovi zasnovane na osnovi vprašanja, kateri dejavniki so ključni za doseganje današnje in jutrišnje konkurenčnosti vsakega posameznega podjetja ali ustanove. Kot ključne dejavnike smo opredelili kakovost, inovativnost, okolje, energijo, informatiko in zaposlene. Za ta področja smo oblikovali sekcije, katerih osnovni nameni delovanja so izmenjava dobrih praks, boljše medsebojno poznavanje strokovnjakov iz različnih podjetij, ustvarjanje zaupanja za lažje in učinkovitejše sodelovanje na projektih in še bi lahko našteval. Kasneje smo omenjenim sekcijam dodali še dve, ki pa sta vsebinsko drugačni. Ena sekcija združuje računovodske servise in je predvsem v pomoč mikro in malim podjetjem, zadnja v nizu sekcij pa združuje upokojene strokovnjake in menedžerje, torej pomembno bazo izkušenj, znanja in volje.

3. ZASTOPANJE STALIŠČ GOSPODARSTVA je naslednje pomembno področje delovanja. V tem sklopu si predvsem prizadevamo za izboljšanje infrastrukture, ki je v pomoč tako gospodarskim družbam kot tudi občanom v regiji in širše. Znana so naša prizadevanja za dokončanje manjkajočega odseka avtoceste mimo Trebnjega. Sem poleg prizadevanj za cestno in energetska infrastrukturo sodijo še prizadevanja za več in boljše znanje, med drugim tudi za Univerzo Novo mesto. Samo znanje bo lahko na dolgi rok zagotavljalo razvoj in zadovoljstvo.
4. SVETOVANJE – odgovarjamo oziroma poiščemo odgovore na vprašanja, ki nam jih zastavijo člani. Sem sodijo tudi vse ostale dejavnosti, ki jih ne moremo razvrstiti v prej navedene sklope. V zadnjem času smo vključeni v številne projekte za pridobitev evropskih sredstev skupaj z drugimi gospodarskimi družbami. Najbolj pa smo veseli, da število vprašanj naših članov iz leta v leto narašča, kar potrjuje pravilnost odločitve za samostojno gospodarsko zbornico.

Ta nekoliko daljši uvod je pomemben zato, ker so bila osnovna izhodišča za projekt POT – Pomagajmo odkrivati talente podana na Sekciji za ravnanje s človeškimi viri. To je bila prva nova sekcija, ki združuje vodilne kadrovske delavce v gospodarskih družbah ali pa vodilne delavce specializiranih podjetij, ki se ukvarjajo s kadrovskim svetovanjem ali posredovanjem. Sekcijo odlično vodi Marta Strmec iz podjetja Trimo, d. d., Trebnje. Pripravljenost za sodelovanje izkazujejo člani tudi s skupnimi sejemskimi nastopi in organizacijo številnih posvetov. Pri tem velja izpostaviti še odlično sodelovanje z Društvom za kadrovska dejavnost Dolenjske in Bele krajine.

2. Kako je nastal projekt POT – Pomagajmo odkrivati talente

Poleg spremljanja novosti, novih predpisov, zakonodaje ipd. člani sekcije veliko časa namenjajo problematiki razvoja šolstva in dolgoročnemu zagotavljanju

ustreznih strokovnih profilov. Kot eno izmed najbolj perečih področij so člani sekcije izpostavili pomanjkanje visoko kvalificiranih tehničnih in naravoslovnih strokovnjakov. Problematika bo v prihajajočih letih še večja, saj izkušeni inženirji zaključujejo svoje dejavno delovno obdobje, mladi pa se čedalje težje odločajo za tehnične in naravoslovne poklice. Tako v bližnji preteklosti kot danes smo bili priča veliko večjemu zanimanju za družboslovje ipd. Dolgoročno bi takšen trend pripeljal do tako velikega pomanjkanja tehničnih in naravoslovnih strokovnjakov, da bi bilo treba primanjkljaj reševati ali s pomočjo strokovnjakov iz tujine ali pa s selitvijo oziroma nadaljnjo rastjo domačih podjetij v tujini. To je bilo ključno za razmislek o projektu, s katerim bi spremenili dosedanje trende in zagotovili regijskemu gospodarstvu, ki je izrazito odprto v mednarodni prostor, mlade, ustrezno visoko kvalificirane strokovnjake za področje tehnike in naravoslovja.

3. Izhodišča projekta

Izhodišča projekta POT – Pomagajmo odkrivati talente so bila oblikovana konec leta 2008. Projekt naj bi v osnovi zajemal različne pristope, kako mladim približati izobraževanje na tehničnih in naravoslovnih šolah in kako spodbuditi gospodarske družbe, ki tovrstne strokovnjake potrebujejo, k sodelovanju. V osnovi je bilo mišljeno, da bi sodelovanje vzpostavili med gospodarskimi družbami, strokovnjaki, učitelji, profesorji, dijaki in osnovnošolci, in sicer skozi različne načine neformalnega izobraževanja, delavnice, tekmovanja. Cilj je bil, da bi mladi spoznali, da sta tehnika in naravoslovje na eni strani zanimiva in uporabna v vsakdanjem načinu življenja, da pripomoreta h kakovostnejšemu življenju, ter na drugi strani, da s tovrstnim znanjem lažje dobimo primerno zaposlitev in skozi inovativne procese lažje vplivamo na razvoj podjetij. Poslanstvo projekta sta bila opredeljena s spodbujanjem mladih, da poiščejo svoje talente, in s pomočjo učiteljem, da prepoznajo talente, ki jih imajo učenci.

V preteklosti je bila tovrstnim dejavnostim dana večja podpora. Dejavnost je bila vloga Zveze organizacij za tehnično kulturo, več je bilo tehničnih in naravoslovnih krožkov, obstajala so raznovrstna tekmovanja ipd. Dejstvo je, da nekatere oblike spodbujanja mladih obstajajo tudi še danes, a so manj prepoznavne oziroma manj znane širšemu krogu. Pri izhodiščih našega projekta smo najprej želeli pregledati ali že obstaja kaj primernega v širšem okolju in na tej osnovi poskrbeti za morebitne nadgradnje. Bistveno je bilo tudi narediti projekt finančno dolgoročno vzdržen.

4. Realnost in kaj smo se naučili

Običajno se novih projektov lotimo z veliko mero navdušenja in pozitivne volje in tudi pri projektu POT – Pomagajmo odkrivati talente je bilo tako. Za začetek smo k sodelovanju povabili osnovne šole. Pričakovali smo večji odziv, kot je dejansko bil. Vseeno smo uspeli izvesti nekaj delavnic, na katerih so se osnovnošolci srečevali s tehniko nekoliko drugače. V nadaljevanju pa se ideja ni več razvijala s pričakovano intenzivnostjo. Pri podrobnejši analizi smo ugotovili nekaj vzrokov za zastoj. Na naši strani sta bila to vsekakor pomanjkljivo poznavanje šolskega sistema in premajhno zavedanje, da čas v šolstvu teče drugače kot v gospodarstvu. Ravno tako so drugačne poti odločanja. Prišli smo do ugotovitve, da bi bilo verjetno bolje, če bi za tehniko in naravoslovje najprej navdušili učitelje – mentorje, otroci pa so praviloma za drugačne pristope k izobraževanju navdušeni oziroma jih sprejmejo veliko hitreje in laže. Zelo zanimiv je bil tudi odziv posameznih šol, saj je bilo njihovo prvo vprašanje, kaj bodo od tega imele ...

Na osnovi dobljenih povratnih informacij, opravljenih podrobnejših analizah in po dodatnem razmisleku smo ugotovili, da so osnovna izhodišča projekta POT – Pomagajmo odkrivati talente dobra, da pa je potreben drugačen pristop. Kot ključen dejavnik smo opredelili pomanjkanje ustreznih mentorjev, ki bi imeli dovolj znanja, izkušenj, časa in bi premogli dovolj vztrajnosti, da bi dosegli zastav-

ljene cilje. Ravno tako je treba za uvajanje projekta v šole predvideti več časa in poiskati morebitne sinergije z drugimi podobnimi projekti, ki v širšem slovenskem prostoru obstajajo in se na poti uresničitve srečujejo s podobnimi težavami.

Vzporedno s tem so se porajale še številne dodatne ideje. Ena od njih je, da poleg spodbujanja zanimanja za tehniko in naravoslovje spodbujamo tudi podjetniško razmišljanje. Dejstvo je, da veljamo za marljiv narod in da znamo marsikaj narediti, včasih pa nam zmanjka tiste samozavesti, da bi znali svoje znanje, svoje dosežke ustrezno predstaviti in za njih najti nova tržišča na svetu. Zamisel je, da lahko podjetniško razmišljanje vpeljemo že v osnovne šole, denimo v okviru obstoječih akcij zbiranja starega papirja ali pa dodamo nove oblike zbiranja (npr. pločevinke, plastenke ipd.).

Večina osnovnih šol v Sloveniji že ima akcije zbiranja odpadnega papirja in tudi ostalih surovin. Akcije so zasnovane z namenom okoljskega izobraževanja, žal pa to ni vedno dovolj motivacijsko za vse otroke, zaradi česar so šole na različne načine začele nagrajevati le pri akciji najbolj uspešne razredne oddelke (tiste, ki zberejo največ papirja). Glavni motivacijski element za otroke je tako postala zmaga, zbiranje odpadnega papirja pa je postalo tekmovanje med razredi (kdo bo zbral več). Izkupiček od zbranega papirja je šel v roke šolam, učencem pa je bil cilj zbiranja večkrat nejasen. V zadnjem času je v našem prostoru moč opaziti zbiralne akcije s humanitarno noto, ki so prejšnjim zbiranjem dale nov pomen, predvsem pa cilj, kaj želimo z zbiranjem odpadnih surovin sploh doseči.

Prav zato, ker ima skoraj vsak izmed nas izkušnje z zbiranjem odpadnega papirja iz šolskih dni, se nam je skupaj z Agencijo M servis, d. o. o., porodila ideja o spodbujanju podjetniškega razmišljanja med mladimi prek obstoječega projekta, kot je zbiranje odpadnih surovin.

Tovrstne zbiralne akcije v večji meri v šolah že potekajo, dodatna vrednost bi bila, da bi otroci pripravili poslovni načrt za doseg skupno oblikovanih ciljev, npr. zbi-

ranje denarja za končni izlet, za nakup dodatnih šolskih pripomočkov, za pomoč socialno šibkejšim učencem ipd.

5. Kako naprej

Danes projekt POT – Pomagajmo odkrivati talente razumemo širše, kot smo ga zastavili na začetku. Če smo v začetku razmišljali predvsem o promociji tehnike in naravoslovja, lahko danes zapišemo, da želimo s projektom spodbujati tiste vrste znanj in izobraževanj, ki imajo velik potencial za prihodnost. To seveda pomeni, da so se bistveno spremenile tudi poti za dosego cilja. Od začetnih delavnic danes razmišljamo o različnih vrstah dejavnosti, s katerimi želimo navduševati mlade o pomenu znanja, ki bo lahko pripeljalo do zaposlitve. Za začetek je zelo pomembno, da cilj oziroma poslanstvo projekta definiramo dovolj enostavno in jasno, da bo razumljiv čim širšemu krogu ljudi.

Pomembno je tudi spoznanje, da do rezultatov ne bomo prišli čez noč, temveč bo za to potrebno daljše časovno obdobje, ki bo lahko trajalo poljubno dolgo. Najprej moramo zavedanje o uvajanju teh sprememb razumeti mi, in sicer skupaj s šolniki, starši, gospodarskimi družbami itd. Postopnost širjenja ideje in njeno utrjevanje je verjetno težja, a edina realna pot. Z ustanovitvijo Sekcije seniorjev, ki deluje pod okriljem naše zbornice, smo pritegnili številne upokojene strokovnjake in menedžerje, ki so še zelo vitalni, z obilo izkušenj in pripravljeni sodelovati v projektu. Verjamem, da bomo lahko čez deset let pogledali na prehojeno POT in s ponosom rekli, da smo uspeli narediti premike.

6. Literatura

1. Interni dokumenti Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine.